
ADVIES

Behoeftenlijst van de Brusselse ondernemers voor 2026

Aanvrager	Minister Laurent Hublet
Aanvraag ontvangen op	2 juli 2026
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie
Advies aangenomen door de Plenaire vergadering op	3 september 2026

*Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties (BECI)** vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die **de representatieve middenstandsorganisaties** vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO)** vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die **de representatieve werknemersorganisaties** vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 SYNOVA).*

Vooraf

Zoals elke twee jaar heeft Brupartners een adviesaanvraag ontvangen met betrekking tot de behoeftenlijst van de Brusselse ondernemers.

Het Brusselse Agentschap voor het Ondernemerschap, hub.brussels, werd bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (BBHR) van 28 november 2002 houdende oprichting van een Raad voor Economische Coördinatie (REC) belast met de taak om aan de genoemde Raad de *“lijst van de belangrijkste moeilijkheden waarmee ondernemingen regelmatig worden geconfronteerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”* voor te leggen, tegenwoordig *“lijst van behoeften”* genaamd. Deze lijst wordt eveneens voor advies voorgelegd aan Brupartners.

Sinds de wijziging van het BBHR van 28 november 2002 door het BBHR van 2 april 2015 kan de minister van Economie *“deze lijst aan de Regering voorleggen zodra deze ter kennis is gebracht van de Raad voor Economische Coördinatie”*. Doel ervan is de regering en de gewestelijke overheden in te lichten, zodat zij maatregelen kunnen nemen om tegemoet te komen aan de behoeften van de ondernemers.

De meest recente lijst dateert van 2024. De lijst vormt tevens de basis voor de werkzaamheden van het AGILE-platform, dat tot taak heeft de regering te adviseren over de vereenvoudiging van de regelgeving en administratieve praktijken die de economische transitie belemmeren. De lijst met behoeften uit 2024 heeft dan ook als bron gediend voor het werkprogramma 2026–2027 van het AGILE-platform.

De behoeften zijn voornamelijk afkomstig van de getuigenissen van de adviseurs van hub.brussels (via hun gegevensinvoer in het CRM), de Lokale Economieloketten (LEL), de Begeleidingsstructuren voor zelfstandig ondernemerschap (AET) en de Brusselse openbare incubatoren (BOI), op basis van de begeleidingen die tussen 2024 en 2026 zijn verstrekt.

Een methodologische nieuwigheid dit jaar was de lancering van een online-enquête (in plaats van een telefonische enquête) die door de leden van de REC binnen het Brusselse ondernemersnetwerk werd verspreid. In totaal hebben 211 Brusselse ondernemingen tussen 1 februari en 8 mei 2026 de enquête ingevuld, en na analyse zijn 209 antwoorden in aanmerking genomen (27 projectontwikkelaars en 182 actieve ondernemingen). De enquête vormt een aanvulling op de gegevens ingezameld door de consultants en begeleiders.

De lijst van behoeften voor 2026 bevat 56 behoeften:

- 29 bestaande behoeften, die soms zijn ondergebracht in bredere behoeften en enigszins zijn bijgewerkt om de leesbaarheid te verhogen;
- 27 nieuwe behoeften ten opzichte van de behoeftenlijst van 2024.

Van deze behoeften worden er drie door hub.brussels als prioritair bevonden vanwege hun terugkerend karakter en het belang van de ermee samenhangende uitdagingen. hub.brussels heeft er bovendien voor gekozen om in het kader van de editie van 2026 een specifieke behoefte onder de aandacht te brengen, namelijk *“een wetgevend kader dat verenigbaar is met culturele en uitgaansgelegenheden”*.

Deze lijst van behoeften voor 2026 werd op 23 juni 2026 voorgesteld aan de REC en op 2 juli 2026 aan Brupartners.

Advies

Brupartners dankt de vertegenwoordigers van hub.brussels voor hun presentatie en voor de uitwisselingen tijdens de hoorzitting van 2 juli 2026.

Net als in de opmerkingen die reeds werden geformuleerd in zijn advies over de behoeftenlijst 2024¹, wenst **Brupartners** de aandacht van de regering te vestigen op een aantal inhoudelijke kwesties met betrekking tot de aan hub.brussels toevertrouwde opdracht, de gehanteerde methodologie en de reikwijdte van de aanbevelingen in het document.

1. Algemene beschouwingen

1.1 Gebrek aan overeenstemming met de door het besluit voorziene opdracht en aan representativiteit van de oefening

Brupartners brengt artikel 3 §2 van het besluit van 2 april 2015 in herinnering, waarin de aan hub.brussels toevertrouwde opdracht wordt gespecificeerd:

“Om bij te dragen tot de gesprekken, vertrouwt de Raad het Brussels Agentschap voor Ondernemingen de taak toe hem de lijst met de voornaamste moeilijkheden met dewelke de ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest regelmatig mee te kampen krijgen, jaarlijks voor te stellen. Eens de lijst ter kennis wordt gebracht van de leden van de Raad, kan de Minister deze lijst aan de Regering overhandigen. Het Brussels Agentschap voor Ondernemingen wordt bovendien belast de Minister, met als bevoegdheid Economie, regelmatig in te lichten over de opvolging van de beslissingen van de Raad en de dossiers die door hem worden behandeld”².

Brupartners stelt vast dat de behoeftenlijst voor 2026 aanzienlijk afwijkt van deze opdracht. **Brupartners** wijst er bovendien op dat de titel van het document verwarring zaait over het doel ervan.

Behalve het in kaart brengen van de moeilijkheden waarmee bepaalde ondernemers te maken hebben, bevat het document analyses, denkpijsten en aanbevelingen die als leidraad kunnen dienen voor overheidsmaatregelen. Elke omschreven behoefte gaat namelijk gepaard met denkpijsten waarvan de mate van precisie vergelijkbaar is met voorstellen inzake overheidsbeleid, met name de wijziging van gewestelijke ordonnanties en besluiten, de herziening van federale wetgeving, een aanpassing van de BTW-tarieven, de omkadering van contractuele relaties of de invoering van nieuwe steunmaatregelen, zonder dat hieraan een effectenstudie of begrotingsraming is gekoppeld.

Brupartners is van mening dat deze elementen verder gaan dan de rol van observatie en signalering die is vastgelegd in het besluit, en vraagt zich af of de huidige werkwijze van hub.brussels wel in overeenstemming is met het bestaande regelgevend kader. **Brupartners** stelt zich meer bepaald de vraag welke plaats aan dit soort aanbevelingen moet worden toegekend in het kader van de aan hub.brussels toevertrouwde opdracht, aangezien het besluit deze bevoegdheid niet aan hub.brussels toekent. Andere instanties, zoals het Agile-platform en de instellingen voor sociaaleconomisch overleg,

¹ [A-2024-042-BRUPARTNERS-NL](#)

² [2 APRIL 2015 – Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 november 2002 houdende de oprichting van een Raad van Economische Coördinatie](#)

zijn hiertoe beter in staat en hebben net als taak om dit soort aanbevelingen uit te werken. **Brupartners** vraagt dat behoeften die de gewestelijke bevoegdheid overschrijden, als zodanig worden aangemerkt, zonder denkpiste worden voorgelegd en ter advies worden overgemaakt aan de bevoegde instanties.

Brupartners is van mening dat een dergelijke rolverwarring des te problematischer is omdat de geformuleerde voorstellen niet voortvloeien uit een overlegproces met de sociale partners of gebaseerd zijn op academische expertise.

Ten slotte wijst **Brupartners** er bovendien op dat bedrijven zowel uit werkgevers als uit werknemers bestaan. In deze oefening wordt echter alleen rekening gehouden met het standpunt van de werkgevers. Deze eenzijdige benadering kan leiden tot voorstellen die onvoldoende rekening houden met het sociaal evenwicht. **Brupartners** herinnert er evenwel aan dat het besluit de oefening beperkt tot de moeilijkheden van de ondernemers.

In deze context roept **Brupartners** de regering op om de exacte reikwijdte van de oefening te verduidelijken en na te gaan of deze in overeenstemming is met de geldende regelgeving.

1.2 Methodologie en betrokkenheid van de sociale gesprekspartners

Net zoals in 2024 betreurt **Brupartners** dat hij niet in een vroeger stadium bij de opstelling van de lijst is geraadpleegd en pas in een laat stadium bij het proces is betrokken.

Brupartners neemt echter nota van de door hub.brussels uitgesproken bereidheid om de sociale partners meer te betrekken bij de voorbereiding van de volgende edities, met name bij de vaststelling van de methodologie, de opstelling van de enquêtes en de analyse van de resultaten.

Brupartners is van mening dat de betrokkenheid van de sociale partners vanaf de allereerste fasen van het proces een onmisbare voorwaarde is indien de regering deze oefening in haar huidige vorm wil behouden. Mocht dit niet het geval zijn, dan is **Brupartners** van mening dat er moet worden nagedacht over het bestuur van dit instrument zelf, evenals over de wijze waarop het tot stand komt.

Bovendien is **Brupartners** van mening dat de weerhouden methodologie beperkingen met zich meebrengt wat betreft de representativiteit van het onderzoek op het Brusselse niveau. De lijst is namelijk voornamelijk gebaseerd op behoeften die in kaart zijn gebracht via:

- feedback van de diensten van hub.brussels en zijn partners;
- ondernemers die gebruikmaken van de verschillende openbare diensten van economische begeleiding;
- respondenten van een enquête die 209 reacties heeft opgeleverd.

Brupartners is dan ook van mening dat deze aanpak niet toelaat om de geïdentificeerde behoeften als representatief voor het hele Brussels economisch weefsel te beschouwen. Er bestaat een risico op vertekening als gevolg van het profiel van de benaderde ondernemingen of van de ondernemingen die in contact staan met de openbare begeleidingsmaatregelen.

Brupartners stelt vast dat in de lijst van behoeften voor 2026 geen melding wordt gemaakt van de rol die de representatieve werkgevers- en de middenstandorganisaties, evenals de sectorale federaties, vervullen wat betreft de dagelijkse begeleiding van de Brusselse ondernemers. Deze organisaties begeleiden nochtans elk jaar een aanzienlijk aantal bedrijven en beschikken over sectorale en praktijkkennis die een aanvulling vormt op die van de publieke operatoren. **Brupartners** betreurt dat deze actoren alleen worden genoemd als doorgeefluik voor de overheidsmaatregelen. **Brupartners** is

van mening dat deze onvolledige weergave van het Brussels ecosysteem van begeleiding de diagnostische waarde van de oefening verzwakt en dringt erop aan dat in de volgende edities de gegevens en feedback uit de praktijk van deze organisaties worden meegenomen.

Brupartners wijst erop dat de overgang van een telefonische enquête naar een online-enquête, die door de leden van de REC wordt verspreid, de vergelijkbaarheid met eerdere edities onderbreekt, zonder dat deze gevolgen worden besproken.

Bovendien stelt **Brupartners** vast dat het criterium “complexiteit” uitsluitend betrekking heeft op het type regelgeving dat moet worden gewijzigd en geen rekening houdt met de budgettaire kost, de gevolgen voor het bedrijfsleven of de neveneffecten van de voorgestelde maatregelen.

1.3. Belangenconflict

Brupartners merkt op dat verschillende geïdentificeerde behoeften met denkpistes gepaard gaan met betrekking tot de rol, de opdrachten, het actieterrein of de middelen van de actoren die betrokken zijn bij de opstelling van de lijst met behoeften, waaronder hub.brussels zelf.

Brupartners herinnert aan de hierboven geformuleerde opmerkingen over de reikwijdte van de oefening en is van mening dat een operator, die belast is met de objectivering van de moeilijkheden waarmee bedrijven worden geconfronteerd, in dezelfde oefening geen aanbevelingen zou moeten formuleren die zijn eigen actieterrein uitbreiden.

Brupartners vindt dan ook dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds het in kaart brengen en objectiveren van de moeilijkheden en anderzijds de aanbevelingen die eruit kunnen voortvloeien.

2. Bijzondere beschouwingen

Net als in het advies uit 2024 spreekt **Brupartners** zich niet uit over elk van de 56 geïdentificeerde behoeften. De sociale partners benadrukken echter dat deze aanpak niet mag worden geïnterpreteerd als een instemming met de verschillende denkpistes of aanbevelingen die in het document worden geformuleerd.

Rekening houdend met de hierboven uiteengezette methodologische bedenkingen en het gebrek aan voorafgaand overleg over deze voorstellen, is **Brupartners** van mening dat deze niet kunnen worden gelijkgesteld met oriëntaties waarover een consensus bestaat tussen de Brusselse sociale partners.

Zonder zich uit te spreken over de geformuleerde denkpistes, neemt **Brupartners** niettemin nota van het feit dat de lijst met behoeften verschillende vaststellingen met betrekking tot de Brusselse economische omgeving documenteert; over sommige daarvan bestaat overigens consensus onder de sociale partners en deze worden vermeld in de 48 prioriteiten van Brupartners³. **Brupartners** roept de regering op om werk te maken van de prioriteiten van Brupartners.

Daarnaast wijst **Brupartners** op inconsistenties met betrekking tot de toegekende kenmerken. Behoeft nr. 3 wordt in de fiche aangemerkt als een “gemiddelde” behoefte, terwijl deze in het overzicht als een “sterke” behoefte wordt aangeduid. Aan behoefte nr. 35 wordt een recurrent karakter (“dagelijks”) toegekend dat niet voorkomt in de opgegeven nomenclatuur.

³ [48 prioriteiten van Brupartners](#)

Tot slot stelt **Brupartners** zich vragen bij de methodologie die ertoe heeft geleid dat de nood aan een “wetgevend kader dat verenigbaar is met culturele en uitgaansgelegenheden” in de lijst voor 2026 nadrukkelijk naar voren is gebracht. Zonder zich uit te spreken over de grond van deze behoefte, stelt **Brupartners** vast dat de elementen, die tot deze specifieke benadrukking hebben geleid, niet nader worden toegelicht. **Brupartners** merkt bovendien op dat aan deze behoefte al wordt gewerkt binnen de taskforce “Nachteconomie en uitgangseven”, die is opgericht door de REC en de Brusselse Nachtraad, zoals ook in het document zelf wordt vermeld. **Brupartners** vraagt zich af wat de toegevoegde waarde is van het feit dat dit punt in de lijst met behoeften extra wordt benadrukt. Daarom lijkt het voor Brupartners moeilijk om de relevantie van deze prioritering te beoordelen in het licht van de andere geïnventariseerde noden en de criteria die zijn toegepast om deze te rangschikken.

3. Besluit

Gelet op de opmerkingen in dit advies roept **Brupartners** de regering op om het huidige opzet van de oefening te herbekijken, zowel wat betreft de wettelijke grondslag ervan als de doelstellingen en de rol die aan hub.brussels is toevertrouwd.

Mocht deze oefening worden voortgezet, dan is **Brupartners** van mening dat deze op zijn minst strikt moet worden toegespitst op de opdracht die in de regelgeving is vastgelegd, namelijk het in kaart brengen van de belangrijkste moeilijkheden waarmee ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden geconfronteerd. Mogelijke oplossingen of aanbevelingen zouden daarentegen onder de bevoegdheid van de bevoegde instanties moeten ressorteren en vanaf de eerste fasen van het proces in overleg met de Brusselse sociale gesprekspartners moeten worden besproken.

*

* *